

Työpaperi 19/2023

Nuoret seksuaalirikoksen kokijana

Alle 20-vuotiaiden seksuaaliväkivaltaa kokeneiden nuorten psykososiaalinen tuki ja sen kehittäminen

Noora Kannisto, Elina Kiuru, Marika Laakkonen-Linna, Tiina Lehti, Laura Matikka,
Jenni Rautio, Elina Rätty, Katriina Bildjuschkin, Taina Laajasalo, Rika Rajala ja Sini Stolt

Tiivistelmä

Nuoren riski altistua seksuaaliväkivallalle on muita ikäkausia suurempi, sillä suurin osa lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta kohdistuu yli 13-vuotiaisiin. Seksuaaliväkivaltaa kokeneen nuoren kohtaamisessa ja hoitamisessa tarvitaan erityistä osaamista esimerkiksi seksuaalisuuden kehittymisestä. On tiedostettu, että nuoren keinot ja elämäkokemuksen tuoma osaaminen selvittää uhkaavista tilanteista tai toipua niistä on vähäisempi kuin aikuisilla.

Nuoruusikäisten huomioiminen seksuaalirikoksen uhreille tarkoitetuissa palveluissa on tähän saakka ollut pirstaleista ja puutteellista. Nuorisosensitiivistä työtä on kehitetty Barnahus-hankkeessa vuodesta 2019 lähtien yhteistyössä yliopistosairaaloiden ja pääasiassa Seri-tukikeskusten kanssa.

Nuorisosensitiiviset työntekijät, psykososiaalisen tuen koordinaattorit, ovat antaneet nuorille akuuttitukea seksuaaliväkivallan aiheuttamasta traumaattisesta kriisistä toipumiseen ja pyrkineet varmistamaan tarpeiden mukaiselle palvelupolulle. Kehittämistyön aikana on parannettu myös nuorten seksuaaliväkivallan uhrien hoidon saatavuutta ja hoitopolkuja sekä palveluita. Lisäksi on koulutettu nuorten kanssa työskenteleviä ammattilaisia.

Työmuoto on osoittautunut tarpeelliseksi. Sitä ei kuitenkaan voida jättää pelkästään hanketyön vaaraan. Aiempaa vahvemmin tulee tunnistaa ja puuttua poikiin ja miehiin kohdistuvaan väkivaltaan. Tarpeen on myös lisätä uhrien tietoisuutta mahdollisuuksista saada suojelua ja turvaa. Lisäksi tarvitaan yhtenäisyyttä tiedonkeruun ja tilastoinnin osalta päätöksenteon tueksi ja työn suuntaamiseksi tarpeenmukaisesti.

Hankkeen aikana kehitettyä nuorisosensitiivisen työn juurruttamista ja kansallista yhtenäisyyttä tulee vahvistaa. Barnahus-hankkeen osalta työn tukeminen jatkuu osin vuoteen 2025 saakka.

Sammandrag

Risken för att en ung person utsätts för sexuellt våld är större än i andra åldrar, då största delen av det sexuella våldet mot barn riktas mot personer över 13 år. I bemötandet och vården av unga personer som utsatts för sexuellt våld behövs särskilda kunskaper om till exempel utvecklingen av sexualiteten. Det är känt att unga har färre metoder och mindre livserfarenhetsmässig kunskap för att klara av hotfulla situationer eller återhämta sig från dem än vuxna.

Beaktandet av unga i tjänster avsedda för offer för sexualbrott har hittills varit splittrat och bristfälligt. Ungdomssensitivt arbete har utvecklats inom projektet Barnahus sedan 2019 i samarbete med universitetssjukhusen och i huvudsak Seri-stödcentren.

Ungdomsensitiva arbetstagare, koordinators för psykosocialt stöd, har gett unga akut stöd för att återhämta sig från traumatiska kriser som orsakats av sexuellt våld och strävat efter att säkerställa en serviceväg som svarar på behoven. Under utvecklingsarbetet har också tillgången till vård för unga offer för sexuellt våld samt vårdvägarna och tjänsterna förbättrats. Dessutom har professionella som arbetar med unga utbildats.

Arbetsformen har visat sig vara behövd. Arbetet kan dock inte enbart hänga på projektet. Man borde i högre grad än tidigare satsa på att identifiera och ingripa i våld mot pojkar och män. Det är också nödvändigt att öka offrens medvetenhet om möjligheterna att få skydd och trygghet. Dessutom behövs enhetlighet i fråga om datainsamling och statistikföring som stöd för beslutsfattandet och för att arbetet ska kunna inriktas enligt behov.

Förankringen av ungdomssensitivt arbete och den nationella enhetligheten som utvecklats under projektet bör stärkas. När det gäller projektet Barnahus fortsätter stödet för arbetet delvis fram till 2025.

Sisällys

Tiivistelmä	2
Sammandrag	3
Nuorisosensitiivinen työ rakentuu tarpeeseen	5
Työn kansallinen kehittäminen ja paikallisia ominaispiirteitä.....	6
Tilastot kansallisesti ja alueittain 2020–2022	10
Barnahus-mallin mukaista toimintaa	13
Esitutkinta	13
Fyysinen terveys	13
Suojelu	14
Psyykinen tuki	14
Monialainen yhteistyö ja ammattilaisten osaaminen	14
Katse tulevaisuuteen	15
Loppusanat.....	16
Lähdeluettelo.....	17

Nuorisosensitiivinen työ rakentuu tarpeeseen

Taina Laajasalo ja Katriina Bildjuschkin

Islannista alkunsa saaneen Barnahus-mallin ytimessä on näkemys lapseen kohdistuvasta väkivallasta sekä rikoksena että suojelua, tukea ja usein myös terapiaa vaativana tapahtumana. Suomessa viisi Lasten ja nuoren oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksikköä (OiPsy) toimivat Barnahus-keskusten tapaan: niissä selvitetään poliisin virka-apupyynnöstä lapsiin kohdistuneita väkivaltarikosepäilyjä moniammatillisessa tiimissä, tiiviissä yhteistyössä poliisin, lastensuojelun ja terveydenhuollon kanssa. Käytössä on tutkimusnäyttöön pohjautuvat menetelmät ja lapsiystävälliset tilat. Lapsen tilannetta arvioidaan paitsi tutkinnan, myös tuen ja hoidon näkökulmasta.

Barnahus-malli on tarkoitettu kaikenikäisille lapsille, jotka ovat osallisia väkivaltaepäilyselvityksissä. Käytännössä mallin kehittämistä ovat silti ohjanneet nuorempien lasten tarpeet. Tätä kuvaa esimerkiksi tilojen ja sisustuksen suunnittelu, joissa lapsiystävällisyys näkyy lapsen fyysisen koon huomioivissa kalusteissa ja erilaisissa leikkimahdollisuuksissa. Nuorimpiin lapsiin keskittyminen näkyy myös siinä, keitä palveluun ohjautuu: esimerkiksi HUS alueella Lasten ja nuorten oikeuspsykologian yksikön asiakkaista valtaosa, noin puolet, on alle kouluikäisiä. Näiden lasten kuulemisen ja kohtaamisen nähdään olevan erityisen haastavaa.

Nuoria ei kuitenkaan saisi unohtaa ensinnäkään siksi, että suurin osa lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta kohdistuu yli 13-vuotiaisiin. Nuoren riski altistua seksuaaliväkivallalle on muita ikäkausia suurempi, osin kehityksellisistä syistä. Nuori kaipaa hyväksyntää, ottaa riskejä, kyseenalaistaa, ja on kasvunsa ja kehityksensä keskeneräisyyden vuoksi haavoittuva. Ihmisellä aivojen kehittyminen aikuiseksi kestää huomattavasti kauemmin kuin kehon. Nuorella ei myöskään ole samanlaisia keinoja ja elämäkokemuksen tuomaa osaamista selvittää uhkaavista tilanteista tai toipua niistä kuin aikuisilla. Toiseksi nuoruuden aikaiset seksuaaliväkivallan kokemukset ovat osassa tutkimuksia yhdistyneet monimuotoisempaan psyykkiseen oireiluun kuin pienemmillä lapsilla. Etenkin nuorilla raiskauksen uhreilla mielenterveyshäiriöiden esiintyvyyden tiedetään olevan hälyttävän korkea. Kolmanneksi seksuaaliväkivaltaa kokeneilla nuorilla on usein taustassaan aiempia haavoittuvuustekijöitä, jotka osaltaan ennustavat oireilun voimakkuutta ja jotka tulisi osata huomioida nuorten kohtaamisessa ja tuessa alusta saakka. Seksuaaliväkivaltaa kokeneen nuoren hoitamisessa tarvitaan erityistä nuoren psykososiaalisen ja seksuaalisuuden kehittymisen ymmärtämistä.

Vuonna 2019 käynnistyneessä Barnahus-hankkeessa jalkautetaan Barnahus-standardien mukaisia toimintakäytäntöjä lapsiin kohdistuvien väkivaltaepäilyjen selvitysprosesseihin sekä väkivaltaa kohdanneiden lasten tuen ja hoidon osaksi. Koska seksuaaliväkivaltaa kokeneen nuoren hoitamisessa tarvitaan erityistä nuoren psykososiaalisen ja seksuaalisuuden kehittymisen ymmärtämistä, on hankkeessa haluttu alusta saakka tunnistaa tämän ikäryhmän erityinen tuen tarve ja aukot palvelutarjonnassa. Yhteistyökumppaniksi löytyivät yliopistosairaaloitten Seri-tukikeskukset, joita tuossa vaiheessa oli Euroopan neuvoston Istanbulin sopimuksen velvoittamana perustettu eri puolille Suomea, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinaatiotuella. Seri-tukikeskusten asiakkaiden alaikäraja on pääsääntöisesti 16 vuotta.

Seri-tukikeskusverkoston rakentaminen perustuu Euroopan neuvoston Naisiin kohdistuva väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehtyyn yleissopimuksen, jonka Suomi ratifioi vuonna 2015. Sopimuksen artiklan 25 vaateen mukaisesti maahamme alettiin perustaa Seri-tukikeskuksia. Seri -sana on lyhenne sanasta seksuaalirikos. Tukikeskukset tarjoavat oikeuslääketieteellisen tutkimuksen, lääketieteellisen hoidon sekä psykososiaalista tukea seksuaaliväkivaltaa kokeneille yhden kuukauden ajan väkivaltatapahtumasta kaikille 16 vuotta täyttäneille seksuaaliväkivaltaa kokeneille. Ensivaiheessa tukikeskuksia perustettiin yliopistosairaaloihin ja sen jälkeen niiden ohjauksen alaiseksi alettiin perustaa satelliittitukikeskuksia alueen väestömäärä ja etäisyyden huomioiden. Toimintaa koordinoi ja kehittää Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (Valtioneuvoston asetus: <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2015/20150053#idp446191424>.)

Työn kansallinen kehittäminen ja paikallisia ominaispiirteitä

Noora Kannisto, Elina Kiuru, Marika Laakkonen-Linna, Tiina Lehti, Laura Matikka, Jenni Rautio ja Elina Rätty

Vuoden 2020 aikana aloitti Seri-tukikeskuksissa nuorisoikäisiin asiakkaisiin keskittyviä nuorisosensitiivisiä työntekijöitä. Tavoitteena on ollut parantaa nuorten seksuaaliväkivallan uhrien hoidon saataavuutta ja hoitopolkuja sekä kehittää palveluita myös alle 16-vuotiaiden nuoruusikäisten osalta. Työntekijät ovat antaneet akuuttitukea seksuaaliväkivallan aiheuttamasta traumaattisesta kriisistä toipumiseen ja pyrkineet varmistamaan nuoren ohjautumisen tämän yksilöllisten tarpeiden mukaiselle palvelupolulle. Barnahus-hanke on tarjonnut nuorisosensitiivisille työntekijöille koulutusta, ja työntekijät ovat lisäksi kouluttaneet itse sekä tarjonneet konsultaatiotukea oman alueensa ammattilaisille nuoriin ja seksuaaliväkivaltaan liittyvissä asioissa.

Työmuoto on osoittautunut tarpeelliseksi. Nuoruusikäisten huomioiminen seksuaalirikoksen uhreille tarkoitetuissa palveluissa on tähän saakka ollut pirstaleista ja puutteellista. Nuorisosensitiiviset työntekijät ovat kehittäneet erilaisia toimintatapoja ja työmuotoja eri toimijoiden yhteistyön tueksi. Tietävästi samankaltaista toimintaa on aloitettu ainakin Iso-Britanniassa, jossa raiskattujen tukikeskus The Havens toimii 13–18-vuotiaiden osalta Barnahus-mallin elementtejä hyödyntäen ja vuoropuhelussa paikallisen Barnahus-yksikön (The Lighthouse) kanssa.

Seri-tukikeskuksissa autetaan pääosin alle kuukauden sisään seksuaaliväkivallan uhriksi joutuneita. Seri-tukikeskusten kuukauden aikaraja hoitoon hakeutumiseen on nähty nuorisoikäisten kohdalla osin pulmallisena, ja nuorisosensitiiviset työntekijät ovatkin voineet ottaa tuen piiriin myös sellaisia nuoria, jotka eivät muutoin tapahtuneen ajankohdan vuoksi ole tulleet Seri-tukikeskuksen asiakkaiksi. Tällöinkin nuorisosensitiivisen työntekijän toimesta on voitu koordinoita somaattisen terveyden kannalta oleelliset jatkokontaktit esimerkiksi perusterveydenhuollon kautta.

Seri-tukikeskuksen psykososiaalinen tuki ajoittuu akuuttivaiheeseen ja on arkea vakauttavaa sekä psykoedukatiivista. Ensimmäisellä käyntikerralla nuori on voinut olla hyvinkin ahdistunut, ja pelottavat tapahtumat ovat palanneet hallitsemattomina mieleen. Tyypillistä on ollut nuoren itsesyytökset ja häpeä. Ne nuoret, jotka ovat ohjautuneet psykologin käynnille, ovat kertoneet hyötyvänsä käynneistä ja saaneensa helpotusta itsesyytöksiin. Mikäli nuoren arkipäiväiset toimet ovat hankaloituneet, esimerkiksi hänellä on unettomuutta ja syömättömyyttä, hänet on ohjattu tarkoituksenmukaisen tuen piiriin. Tärkeä merkitys on nuoren lähipiirin tukemisella. Läheisiä pyritään aktivoimaan tukemaan nuorta esimerkiksi unettomuudessa psykoedukaation ja erilaisten harjoitusten avulla. Nuorta ja läheisiä kannustetaan palaamaan tavalliseen arkeen ja vuorokausirytmiiin mahdollisimman pian.

Nuorisosensitiivistä työtä on pilotoitu eri tavoin paikalliset palvelurakenteet huomioiden. Oulun seudulla on todettu hyväksi, että nuorisosensitiivisen tuen toiminta on konkreettisesti OYSin Lasten ja nuorten oikeuspsykiatrian yksikön yhteydessä. Järjestely on tutkinnallisen ja hoidollisen näkökulman yhteistyötä tukeva ja helpottava. Nuori ja perhe ovat esimerkiksi voineet tukikäyntien yhteydessä tavata nuorta esitutkintaa varten haastattelevan psykologin (ennen tai jälkeen haastattelun) ja psykologi ja nuorisosensitiivinen työntekijä ovat voineet keskustella nuoren vointiin ja sen tukemiseen liittyvistä teemoista. Myös tiedonkulku esimerkiksi nuoren tuodessa esille asioita, jotka eivät vielä poliisin tiedossa, on ollut luontevaa, kun yhteistyötä poliisin kanssa tehdään tiiviisti. Samaan aikaan samassa tilassa toimiminen on vaatinut myös tarkkuutta tiedonsaantioikeuksien suhteen sekä oikeuspsykologisen objektiivisuuden suojaamisen suhteen. HUS-alueella nuorisosensitiiviseen työhön on ohjautunut

pääosin ne, jotka eivät ole Lasten ja nuoren oikeuspsykologian yksikön asiakkaita, vaan poliisi kuulee heidät itsenäisesti. Näin on varmistettu psyykkisen tuen mahdollisuus akuutissa kriisitilanteessa, vaikka nuori ei olisi jo valmiiksi minkään tuen piirissä.

Palveluun ohjautuneet asiakkaat ovat olleet pääosin yli 16-vuotiaita ja tyttöjä. Yhtenäisen, koko Suomen kattavan ikärajan muodostaminen on osoittautunut hankalaksi. Nuorisosensitiivinen työntekijä tekee myös 12–15-vuotiaiden akuuttien seri-uhrien kanssa töitä, vaikka heidän hoitovastuunsa on muualla. Esimerkiksi HUS Seri-tukikeskuksessa työskentelevä nuorisosensitiivinen työntekijä tarjoaa akuuttivaiheen tukea Uudessa Lastensairaalassa tutkituille nuorille. Tyks on tarjonnut jatkohoitoikäynnit kaikille 13 vuotta täyttäneille akuutisti seksuaaliväkivaltaa kohdanneille nuorille sukupuolesta riippumatta. Osittain tämä vinoutuma johtuu myös siitä, että 12–15-vuotiaille pojille ei ole nykyisellään tarjolla HUS Seri-tukikeskuksen konsultaatiomahdollisuutta, vaan he ohjautuvat muualla. Helsingin seudulla, vaikka HUS Seri-tukikeskuksen palvelut ovat tarkoitettu kaikille sukupuolesta riippumatta, näyttää siltä, että Seri-tukikeskus ei tavoita 16–19-vuotiaita poikia.

Eri alueilla nuorisosensitiivinen työntekijä on kerännyt tietoa potilaiden taustamuuttujista ja on havaittu, että monella on lähtökohtaisesti enemmän kuormittavia asioita taustalla, kuten päihdeiden käyttöä, aiempia mielenterveyden haasteita tai aiempi lastensuojelun asiakkuus.

Tyksissä seri-tukikeskuskontaktin alkaessa yli puolella nuorista uhreista on ollut jokin aktiivinen mielenterveyshoitokontakti, kahdella kolmesta (63 %) nuoresta on jokin aiempi psyykinen diagnoosi ja noin neljäsosalla nuorista on tiedossa päihdeongelma. Seksuaaliväkivallan tapahtumahetkellä päihdyneenä on ollut selvästi yli puolet nuorista uhreista. Jopa viidesosalla Tyks Seri-tukikeskukseen ohjautuvista nuorista on sijoitus kodin ulkopuolella tai he kuuluvat lastensuojelun jälkihuollon piiriin. Muutamia nuoria on tullut uudelleen uuden seksuaaliväkivaltilanteen vuoksi Seri-tukikeskukseen ja noin neljäsosalla nuorista uhreista on tullut hoidon aikana tietoon aiempi seksuaaliväkivaltakokemus. Tyksin Seri-tukikeskukseen ohjautuvista nuorista on siis merkittävä osa erityisen haavoittuvassa asemassa olevia tyttöjä, mikä näkyy runsaina mielenterveyskontakteina, päihdeongelmina ja tavallista useammin kodin ulkopuolisina sijoituksina.

Seri-tukikeskuksessa nuorten uhrien seuranta jatkuu vuoden ajan. KYS-alueella on todettu, että seksuaalirikostapahtuman laadusta ja nuoren voimavaroista riippuen 1–3 tapaamiskäyntiä on ollut usein riittävä hoitajakso. Nuorelle on annettu mahdollisuus olla yhteydessä myöhemminkin, mikäli hän on kokenut tarvitsevansa tukea. Seksuaaliväkivaltatapahtuman jälkeen nuori on kutsuttu kolmen ja kuuden kuukauden päästä Seri-tukikeskukseen kontrollikäynneille. Myös silloin on ollut mahdollista päästä tukikäynneille. Pääpaino on kuitenkin ollut akuutin hädän lieventämisessä ja ohjaamisessa pidempiaikaisen tuen piiriin tarvittaessa. Ohjaamisella tarkoitetaan sitä, että joko nuori itse tai psykologi on ottanut yhteyttä esimerkiksi kouluterveydenhuoltoon, terveyskeskukseen tai kolmannen sektorin toimijoihin.

Tays-alueella useammalta nuorelta asiakkaalta on saatu palautetta huolta pitävän aikuisen tuen tarpeen huomioinnista. Tällöin nuori on kuvannut oireisen/oireilevan tai psyykkisesti kuormittuneen aikuisen ”rauhottuneen” asiassa, eikä kodin ilmapiiri ole ollut painostava. Keskeistä onkin ollut tarjota huolta pitävälle aikuiselle psykoedukaatiota ja ohjata tarvittaessa myös hänet soveltuvan palvelun piiriin. Huolta pitäviä läheisiä (huoltaja, sijaishuollon aikuinen, puoliso tai muu oireileva läheinen) on ohjattu soveltuvan ja tarkoituksenmukaisen tuen, kuten työterveyspalveluiden, perustason terveydenhuollon palveluiden tai kolmannen sektorin toimijoiden tarjoaman tuen piiriin tapaamisen jälkeen.

Asiakaskohtaisen työn lisäksi nuorisosensitiivinen serityö toimii konsultatiivisena ja kouluttavana tahona. Konsultaatiot voivat olla nimettömiä konsultaatiopyyntöjä, joista ei tehdä potilaskirjauksia. Konsultaatiopyyntöjä on tullut muun muassa kouluterveydenhuollosta ja oppilashuollosta, lastensuojelusta, mutta myös erikoissairaanhoidon sisältä. Nuorisosensitiivistä työntekijää on voinut konsul-

toida seri-asiakkaan psyykkiseen vointiin ja jatkotuen tai -hoidon tarpeen arviointiin liittyvissä kysymyksissä, mutta myös ilmoitusvelvollisuuteen ja muuhun viranomaisyhteistyöhön liittyvissä asioissa.

Tämän lisäksi nuorisosensitiivisessä työssä on toteutettu erilaisia työnohjauksellisia konsultaatiomalleja, joissa on menty työpariksi olemassa olevan hoitotahon käynnille vahvistamaan oman työntekijän osaamista ja yhdessä arvioitu nuoren traumaoireita ja jatkohoidon tarvetta. Myös pelkästään työntekijälle on tarjottu työnohjauksellista tukea ja välineitä arvioinnin tueksi, jotta arviointi ja tuki voivat toteutua nuoren lähipalveluissa, jo tutulla työntekijällä. Lisäksi työnohjauksellista konsultaatiota on tarjottu erilaisille ryhmille muun muassa nuorisopsykiatrian poliklinikoilla. Myös seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyyn on kiinnitetty huomiota erilaisilla kouluille järjestetyillä seksuaali- ja turvataitokasvatus -oppitunneilla sekä vanhempainilloilla ja tekemällä yhteistyötä oppilashuollon kanssa.

Nuorisosensitiivisessä työssä on toteutettu runsaasti erilaisia koulutuksia ja koulutuspaketteja. Koulutukset ovat kohdentuneet laaja-alaisesti alueen toimijoihin sekä myös valtakunnallisesti. On koulutettu perustason toimijoita, kuten opetustoimen sekä oppilashuollon henkilöstöä sekä sosiaalitoimen ja terveydenhuollon ammattilaisia, niin somatiikan kuin psykiatrian puolelta. Myös Seri-tukikeskuksissa on tunnistettu psykiatrian alan erityisymmärryksen tarve ja koulutuksia on kohdennettu myös Seri-tukikeskusten ammattilaisille. Koulutusten teemoja on ollut muun muassa nuoren kohtaamiseen ja tukemiseen liittyen sekä miten tukea voidaan järjestää niin, ettei se häiritse rikostutkintaa, seksuaaliväkivaltaa kokeneen asiakkaan sensitiivisestä kohtaamisesta, monialaisesta yhteistyöstä ja kriisiauttamisesta. Koulutuksissa on ollut myös alueellisia painotuksia, esitelty oman alueen tukipalveluita ja niihin ohjaamista, muun muassa oltu mukana luomassa nettipohjaista työkalua ”Seksuaaliväkivaltaa kokeneen palvelukartta Turun alueella” kaikille seksuaaliväkivallan uhreille.

Esimerkki Barnahus-hankkeen kehittämistyöstä Tyks Seri-tukikeskuksessa

Kesäkuussa 2020 Tyks Seri-tukikeskuksen kättilön liittyessä Barnahus-hankkeeseen 50 % hanketyöntekijänä oli jo selvää, että noin kolmasosa Seri-tukikeskuksen hakeutuvisista on 13–19-vuotiaita nuoria. Paikallisista järjestelyistä johtuen kaikki alle 16-vuotiaille tytöille tehtävät seksuaaliväkivaltaepäilyihin liittyvät somaattiset tutkimukset olivat siirtyneet Seri-tukikeskukseen jo sen avautuessa vuonna 2019. Hyvin nopeasti kävi ilmi, että alle 16-vuotiaiden seksuaaliväkivaltaa kohdanneiden ja heidän läheistensä palvelut oli suunniteltu lapsiuhrien näkökulmasta ja 13–15-vuotiaat olisivat hyötäneet näistä samoista jatkohoitopalveluista. Yhteistyössä lastenklinikan ja Seri-tukikeskuksen kanssa alettiin kokeiluluontoisesti jo samana syksynä tarjota Seri-tukikeskuksen jatkohoittoa sukupuolisensitiivisesti kaikille 13 vuotta täyttäneille kuukauden aikana seksuaaliväkivaltaa kohdanneille nuorille. Määrällisesti 13–15-vuotiaat olivat vain pieni osa koko Seri-tukikeskuksen hakeutuvista uhreista, mutta yksilöllisesti hyöty näytti olevan suuri.

Tyks Seri-tukikeskukseen hakeutuvista 13–19-vuotiaista nuorista kaksi kolmasosaa on joskus ollut ja yli puolella on Seri-tukikeskukseen tullessa jokin psykiatrinen hoitokontakti olemassa ja lähestulkoon kaikilla se on jossain vaiheessa hoidon aikana. Koska Seri-tukikeskuksen nuoret ovat siis käytännössä yhteisiä nuorisopsykiatrian kanssa, oli loogista tiivistää yhteistyötä ja hoidon koordinaatiota Turun alueen nuorisopsykiatristen palveluiden kanssa. Hankkeeseen liittyi 20 % työajalla toukokuussa 2021 nuorisopsykiat-

rialla toimiva sairaanhoitaja, joka on pystynyt tapaamaan akuutissa tuen tarpeessa olevia nuoria itse, mutta myös koordinoimaan ja varmistamaan nuoren riittävän tuen saamisen omassa hoitosuhteessaan psykiatrialla. Seri-tukikeskuksen nuorisopsykiatrinen hoitaja on pystynyt toimimaan myös luonnollisena konsultaatioapuna kaikille nuorisopsykiatrian ammattilaisille riippumatta siitä, onko heidän potilaanaan oleva seksuaaliväkivaltaa kohdanneella nuorella yhteys Seri-tukikeskukseen.

Yhteistyön kehittäminen on vaatinut lisäksi useita koulutuksia eri toimipisteissä yhteisen ymmärryksen saavuttamiseksi palveluista sekä psykiatrian puolella että Seri-tukikeskuksessa. Nuorisopsykiatrisen hoitajan suoraan Seri-tukikeskuksessa tekemä työ on selvästi nopeuttanut nuorten tarvitseman tuen alkamista, vähentänyt uusien tehtyjen lähetteden määrää nuorisopsykiatrialle ja lisännyt toiminnan joustavuutta kahden eri toimialueen välillä nuoren parhaaksi. Tämän johdosta hankkeen ollessa vielä kesken, on tehty periaatepäätös nuorisopsykiatrisen sairaanhoitajan 20 % työajan kohdentamisesta Seri-tukikeskukseen hankkeen päättymisen jälkeenkin. Moniammatillinen apu nuorelle vaatii myös yhteistyötä ja sen edelleen kehittämistä sosiaalihuollon kanssa. Sen lisäksi jatkossa Tyks Seri-tukikeskuksessa on tehtävä kehittämistyötä kaikenikäisten alaikäisten uhrien hoidon yhdenvertaistamiseksi sukupuolesta huolimatta sekä varmistettava palveluiden riittävyys kasvavien asiakasmäärien edessä.

Tilastot kansallisesti ja alueittain 2020–2022

Kerätty tilastotieto ei ole keskenään verrannollista, koska asukasmäärä ja käytettävä työpanos vaihtelevat alueittain. Tilastotieto ei ole keskenään verrannollista myöskään siltä osin, että sitä ei ole kerätty yhtenäisillä kriteereillä läpi Suomen (Taulukot 1–6). Tilasto kuvaa kuitenkin asiakasmääriä ja teemaa sekä palvelun ja tuen käyttöä. Lisäksi osa hoitoprosesseista on vielä ollut alueilla kesken, ja siksi tietoa ei ole viety tilastoon.

Taulukko 1. Nuorten psykososiaalisen tuen käynnit ja puhelut vuonna 2022.

2022	Psykososiaalisen tuen käynti	Puhelut
HUS	173	123
Tyks	149	160
OYS	169	301
Tays	216	194
KYS	44	Ei tilastoitu
Yhteensä	751	778

Taulukko 2. Nuorisosensitiivisen työn asiakkaat HUS 2020–2022.

Volyyymi	2020	2021	2022	Yhteensä
Henkilötyövuosi asiakastyössä	0	40 %	40 %	
Psykososiaalista tukea saaneet asiakkaat	0	87	59	146
Asiakkaiden taustatiedot, ikä %				
12–15-vuotiaat %		36 %	55 %	
16–19-vuotiaat %		64 %	45 %	
Seri-tukikeskuksen käynnit				
Psykososiaalisen tuen käynti	0	281	173	454
Puhelut	0	120	123	243

Taulukko 3. Tyks Seri-tukikeskuksen nuorisoiikäiset asiakkaat 2020–2022.

Volyyymi	2020	2021	2022	Yhteensä
Henkilötyövuosi nuorisosensitiivisessä asiakastyössä	16 %	36 %	36 %	
Seri-tukikeskukseen ohjautuneet nuoret	40	58	54	152
Asiakkaiden taustatiedot, ikä %				
13–15-vuotiaat %	20 %	26 %	15 %	
16–19-vuotiaat %	80 %	74 %	85 %	
Seri-tukikeskuksen käynnit				
Seri-tukikeskus*	138	222	149**	
Seri-tukikeskus soitot*	152	241	160**	
Nuorisopsyk.sh. käynnit	-	?	43	

*taulukossa käynti- ja soittomäärät ovat laskettu sen vuoden mukaan, jolloin nuoren hoitojakso on alkanut Seri-tukikeskuksessa

**Vuoden 2022 luvut osittain keskeneräiset, koska hoitosuhteita edelleen kesken

Taulukko 4. Nuorisosensitiivisen työn asiakkaat Tays Seri-tukikeskus ja Tays Lasten oikeuspsykiatrian yksikkö, Kanta-Hämeen keskussairaalan Seri-tukikeskussatelliitti ja Seinäjoen keskussairaalan Seri-tukikeskussatelliitti 2020–2022.

Volyyymi	2020	2021	2022	Yhteensä
Henkilötyövuosi asiakastyössä	70 %	50 %	70 %	
Psykososiaalista tukea saaneet asiakkaat	37	83	142	262*
Asiakkaiden taustatiedot, ikä %				
12–15-vuotiaat %	16 %	31 %	40 %	
16–19-vuotiaat %	84 %	69 %	60 %	
Seri-tukikeskuksen käynnit				
Psykososiaalisen tuen käynti	79	249	216	544
Puhelut	52	89	194	335

* Tays Seri-tukikeskukseen ja Tays Lasten oikeuspsykiatrian yksikköön on resursoitu psykososiaalisen tuen koordinaattori 1.7.2020 alkaen, Kanta-Hämeen keskussairaalan yhteydessä toimivaan Seri-tukikeskussatelliittiin sijoittui nuorisopsykologi 1.3.-31.8.2022 ja psykososiaalisen tuen koordinaattori 1.9.2022 alkaen, Seinäjoen keskussairaalan yhteydessä toimivaan Seri-tukikeskussatelliittiin sijoittui psykososiaalisen tuen koordinaattori 1.8.2022 alkaen

Taulukko 5. KYS Seri-akuuttikeskuksen nuorisosensitiivisen työn asiakkaat 2020–2022.

Volyymi	2020	2021	2022	Yhteensä
Henkilötyövuosi asiakastyössä		10–20 %	10–20 %	
Psykososiaalista tukea saaneet asiakkaat		29	44	73
Asiakkaiden taustatiedot, ikä %				
12–15-vuotiaat %		15	20	35
16–19-vuotiaat %		14	24	38
Seri-tukikeskuksen käynnit				
Psykososiaalisen tuen käynti		35	64	99
Puhelut				
Nuorisopsyk.sh. käynnit	-	?	43	

Taulukko kuvaa Barnahus-hankkeessa tehtävän nuorisosensitiivisen tuen työtä KYS- seri-akuutilla. Mikkelissä, Joensuussa, Jyväskylässä ja Savonlinnassa toimivien Seri-tukikeskusten seri-nuoret tai muu YTA-alueen nuorisosensitiivinen työ ei näy tässä tilastossa.

Taulukko 6. Nuorisosensitiivisen työn asiakkaat OYS 2020–2022.

Volyymi	2020	2021	2022	Yhteensä
Henkilötyövuosi asiakastyössä	0	5 %	33 %	
Psykososiaalista tukea saaneet asiakkaat	0	4	48*	52
Asiakkaiden taustatiedot, ikä %				
8–11-vuotiaat %		50 %	23 %	
12–15-vuotiaat %		50 %	33 %	
16–18-vuotiaat %		0 %	44 %	
Seri-tukikeskuksen käynnit				
Psykososiaalisen tuen käynti	0	16	169	185
Puhelut	0	19	301	141

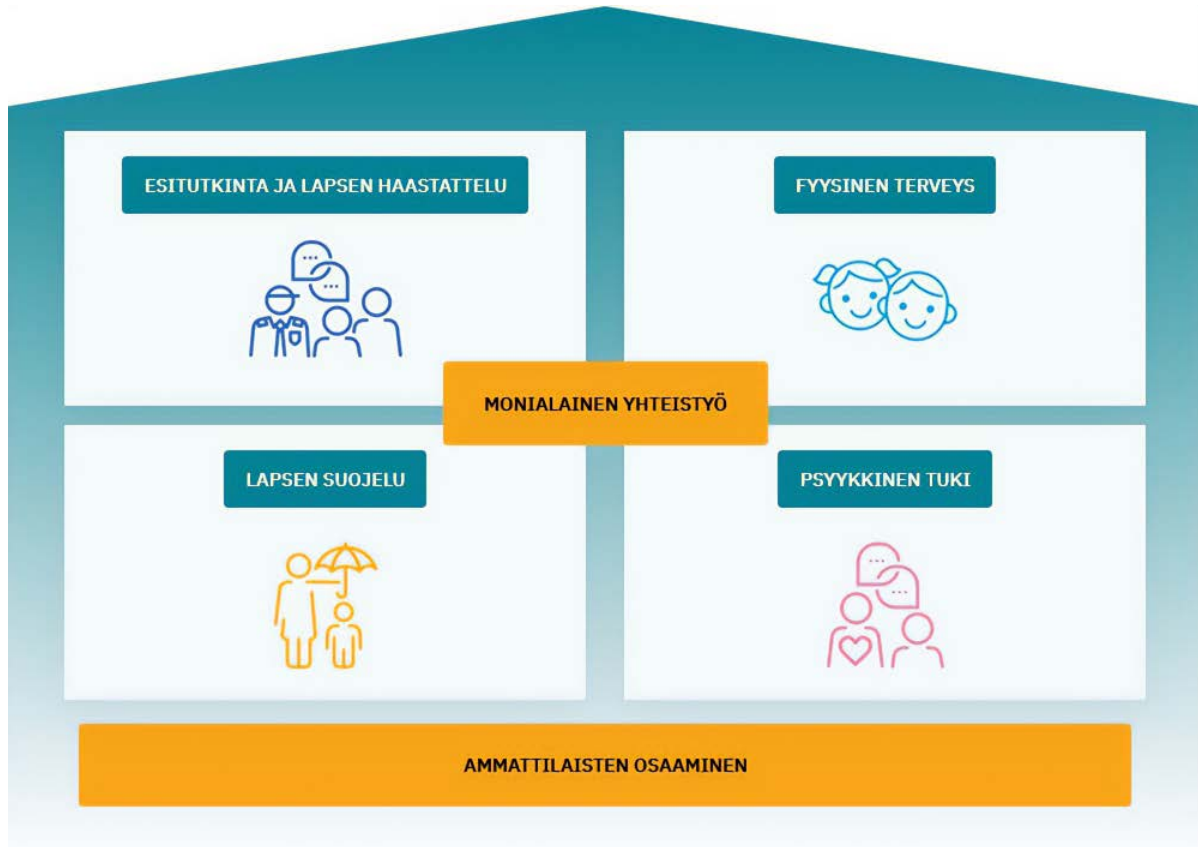
* Lisäksi 2022 vuoden aikana on hoidettu 16–18-vuotiaiden nuorten asioita Kokkolan Seri-tukikeskuksessa 4:n, Länsi-Pohjan Mehiläisen Seri-tukikeskuksessa 6:n ja Rovaniemen Seri-tukikeskuksessa 13 nuoren kohdalla.

Barnahus-mallin mukaista toimintaa

Noora Kannisto, Sini Stolt

Laadukkaassa, Barnahus-mallin mukaisessa (kuva 1), nuorta osallistavassa tuen ja selvittelyn prosessissa painottuvat esitutkinta, somaattinen tutkimus, nuoren suojeleminen sekä psykososiaalisen tuen järjestäminen. Näiden toteutuminen vaatii monialaista osaamista ja hyvää yhteistyötä.

Kuva 1. Barnahus-malli

Esitutkinta

Esitutkintaviranomainen johtaa esiselvittelyä tai -tutkintaa, joka tulee huomioida kaikissa prosessin vaiheissa. Seksuaaliväkivaltaa kokeneen nuoren selkeä palvelupolku, ammattilaisten osaaminen ja palvelujen riittävä resurssointi ovat avainasemassa nuoren kokonaisvaltaisessa tukemisessa. Poliisi osaa ohjata 16 vuotta täytäneen seksuaalirikoksen uhrin Seri-tukikeskukseen. Haasteena on 12–15-vuotiaiden tuen, turvan ja tutkinnan kokonaisuuden koordinaation hajanaisuus. Palvelupolun selkiyttäminen tukee moniviranomaisyhteistyötä.

Fyysinen terveys

Osassa Seri-tukikeskuksia nuorten uhrien tarvitsema somaattinen hoito (rokotteet, laboratoriokontrollit, nuorisogynekologia) ja voinnin seuranta toteutetaan Seri-tukikeskuksessa vuoden ajan ensikäynnistä. Mikäli nuoren arkipäiväiset toimet ovat hankaloituneet, on nuorelle varattu aika lääkärille. Kun-

nioittava ja asianmukainen somaattinen tutkiminen sekä seksuaaliväkivallan jälkeen fyysisiin huoliin (”Olenko rikki?”), pelkoihin reagoiminen ja vastaaminen ovat tärkeä kehittämistyön kohde.

Suojelu

Lakisääteisesti alaikäisen nuoren tuen, turvan ja tapahtuneen selvittelyn koordinaatiovastuu on sosiaalihuollon viranomaisella, mutta on kuitenkin syytä muistaa, että nuoren erityiset tarpeet tulee huomioida kokonaisvaltaisesti. Selvittelyä voidaan tehdä myös lastensuojeluviranomaisen taholta tilanteissa, joissa esitutkintaviranomainen ei alkutietojen valossa lähde edistämään tutkintaa. Asiakastilastosta käy ilmi, että nuorilla on usein jo valmiiksi olemassa lastensuojelun asiakkuus. Tällöin lastensuojelun arvioitavaksi jää, tukevatko hänen palvelunsa riittävästi nuoren tarvetta suojeluun.

Psyykinen tuki

Seksuaaliväkivaltaa kokeneen nuoren tukemisessa ja hoitamisessa tarvitaan erityistä nuoren psykososiaalisen ja seksuaalisuuden kehittymisen ymmärtämistä ja asiantuntemusta. Lisäksi on tärkeää tunnistaa ja sujuvasti hyödyntää nuorisopsykiatrian sekä nuorten aikuisten psykiatrian palvelujen rakentuminen, jotta oikea-aikainen ohjaus tarpeenmukaiseen hoitotahoon on sujuvaa.

Vaikuttava, asiantunteva ja nuoruusikäisen seksuaalirikoksen uhrin erityistarpeet huomioiva palvelu on yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta paitsi kustannustehokasta, myös inhimillistä (Bildjuschkin, K. (toim.) 2021 ja Forsell, M. 2022).

Nuoren auttamisen lisäksi on keskeistä tunnistaa, että nuoren ja tästä huolta pitävän aikuisen kyky ohjautua itse tarpeellisiin ja tarkoituksenmukaisiin palveluihin on usein heikentynyt akuutissa kriisiytyneessä tilanteessa. Tällöin esitteitä palveluista tai esimerkiksi verkossa tapahtuvasta auttamisesta/infosta voi olla vaikeaa hyödyntää. Kriisissä olevan ihmisen on tärkeää voida luottaa siihen, että ammattilasta ho saa tiedon avuntarpeesta ja koordinoi keskeiset tekijät perheen näkökulmasta helposti saavutettavaksi.

Monialainen yhteistyö ja ammattilaisten osaaminen

Sosiaali- ja terveysalalla korostuu säädettyjen velvoitteiden perusteella luottamuksellisuus, hoitosuhteen intiimiys ja vaitiolovelvollisuus. Se ei saa kuitenkaan estää sitä, että viranomaisten välinen tiedonvaihto palvelee nuoren asioita parhaalla mahdollisella tavalla. Myös 2015 Suomessa ratifioitu Istanbulin sopimus velvoittaa monialaiseen yhteistyöhön. Nykyisenkin lainsäädännön nojalla on täysin mahdollista tehdä monitoimijaista yhteistyötä korostaen samalla nuoren omaa osallisuutta prosessissa. Yhteinen tiedonmuodostus edellyttää tiedon sujuvaa siirtymistä toimijoiden välillä asiakkaan luvalla.

Nuorisosensitiivisen osaamisen tuominen osaksi seksuaaliväkivaltaa kokeneen nuoren palvelua Seri-tukikeskuksessa tai perusterveydenhuollon yksikössä on joustava ja monitoimijaista yhteistyötä tehostava toimintatapa. Jo runsaan kahden vuoden aikana työskentely on osoittautunut monella tavoin kannattavaksi, joustavaksi ja inhimillistä kärsimystä vähentäväksi toimintamuodoksi. Kun nuori ja lähiaikainen ovat saaneet tarvitsemansa akuuttivaiheen tuen, ei aina muuta tukea tarvita. HUS-alueella lähes puolet (42 %) niistä nuorista, joilla ei ole valmiiksi tuen kontaktia ei tarvitse sitä, jos ovat saaneet oikea-aikaisen tuen alkuvaiheessa. Todennäköisesti muutoin nämä nuoret ohjautuisivat eri palvelujen jonoihin ja tuen viivästyessä oireet komplisoituvat ja täten kuormittavat nuorten mielenterveyspalveluita monella portaalla. Nuorten palaute tukee ammattilaisten tekemiä huomioita: ”Kiitos paljon kaikesta avustasi! Merkkejä on jo ilmassa, että suunta tästä ylöspäin! Ihanaa kevättä <3” ”Kiitos paljon, että olet ollut [nuoren nimi] tukena. Olet ollut korvaamaton apu sekä hänelle että meille vanhemmille. “

Katse tulevaisuuteen

Katriina Bildjuschkin, Rika Rajala ja Sini Stolt

Nuorisosensitiivinen seri-työ on löytänyt paikkansa palvelujärjestelmässä Barnahus-hankkeen tuella. Työn juurruttaminen ja kansallisen yhtenäisyyden kehittäminen on kuitenkin edelleen kesken. Palvelun ovat löytäneet erityisesti tytöt ja he, joilla on elämässä muutoinkin jo erilaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Vaikuttaa siltä, että seuraavaksi tulisi kehittää palvelua siihen suuntaan, että se tavoittaa myös pojat. Lisäksi työn piiriin tulisi päästä kaikkien yli 13-vuotiaiden ympäri Suomen. Uudistuneen seksuaalirikoslain ja toisaalta ikätasoisien tiedon lisääntymisen valossa on syytä olettaa palveluihin haakeutuvien nuorisoiikäisten seksuaaliväkivallan uhrien määrällistä kasvua. Verkossa seksuaalirikoksen uhreiksi joutuneet nuoret ovat kasvava asiakasryhmä. Verkossa tapahtuvien rikosten uhreja emme vielä tavoita riittävästi ja osaa ohjata heitä oikeisiin palveluihin. He vaikuttavat usein jäävän myös poliisin kuulemiksi, joten he eivät suoraan ohjaudu moniviranomaistyön piiriin. Tulevaisuudessa tuleekin pohtia, miten tavoitamme myös nämä nuoret perheineen ja osaamme tarjota heille oikeanlaista apua. On perusteltua kehittää palveluita vastaamaan paremmin lisääntyvään tarpeeseen, tehostamalla ensivaiheen asiantuntevaa tukea ja vähentämällä epätarkoituksenmukaista edelleen lähettämisen kulttuuria.

YK:n lapsen oikeuksien komitea antoi Suomelle julkilausuman kesäkuussa 2023. Siinä nostettiin esiin lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta (sis. seksuaaliväkivallan) alueeksi, jossa tarvitaan kiireellisiä toimenpiteitä. Suomen tulee varmistaa, että puututaan kattavasti seksuaaliseen riistoon ja hyväksikäyttöön ja on saatavilla palveluita tytöille, vammaisille lapsille, sosioekonomisesti heikommassa asemassa oleville lapsille, maahanmuuttajalapsille ja vähemmistöryhmiin (romanit ja saamelaiset) kuuluville lapsille. Näihin toimiin on turvattava riittävät resurssit. YK:n lapsen oikeuksien komitea nosti esiin myös, että Suomen tulee varmistaa tehokkaiden ehkäisevien ja suojelutoimien toteuttaminen verkossa ja sen ulkopuolella (online ja offline) tapahtuvaa väkivaltaa vastaan. Lisäksi Suomen tulee vahvistaa ja standardoida Barnahusin kansallinen toimeenpano. Näin kaikilla lapsilla, jotka ovat väkivallan, myös seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston, uhreja, on mahdollisuus saada monialaista tukea, lääketieteellistä arviointia ja traumatietoista (trauma focused) hoitoa. Suomen tulee myös tutkia ja puuttua tehokkaammin kaikkiin lapsiin kohdistuviin väkivallantekoihin, sekä kotona että sen ulkopuolella niin, että rikoksenteijöitä syytetään ja rangaistaan heidän tekonsa vakavuuteen suhteutetuilla seuraamuksilla. Lisäksi on turvattava, että uhreille on tarjolla asianmukainen hoito, toipuminen, yhteiskuntaan takaisin kiinnittyminen ja korvaus kärsimyksistään. Suomen tulee vahvistaa edelleen valistus- ja koulutusohjelmia, myös kampanjoita, joihin lapset osallistuvat, lisätäkseen tietoisuutta kaikenlaisesta väkivallasta ja hyväksikäytöstä kansalaisten, opettajien, terveydenhuollon ammattilaisten, sosiaalityöntekijöiden ja muiden lasten kanssa ja heidän puolestaan työskentelevien ammattilaisten keskuudessa.

Orpon (2023) hallitusohjelmassa torjutaan väkivallan eri muotoja monin keinoin. Lapsen kohdistuvan seksuaaliväkivallan tapauksissa varmistetaan lapsen edun mukainen tutkinta ja monialainen tuki eri viranomaisten yhteistyönä. Hallitusohjelmassa luvataan vahvistaa väkivallan ennaltaehkäisyä ja tunnistamista erityisesti viranomaisissa, kunnissa ja hyvinvointialueilla. Ohjelman mukaan on tarpeen lisätä edellytyksiä tunnistaa ja puuttua poikiin ja miehiin kohdistuvaan väkivaltaan. Lisäksi on lisättävä uhrien tietoisuutta mahdollisuuksista saada suojelua ja turvaa. Hallitusohjelmassa Seri-tukikeskuksista käytetään nimitystä raiskauskriisikeskus. Näiden keskusten palveluiden saavutettavuutta pyritään vahvistamaan.

Nuoruus on herkkä elämänvaihe. Seksuaaliväkivaltaa kokeneita nuoria kohtaavilta ammattilaisilta vaaditaan erityistä osaamista. Nuorisosensitiivisen työn kehittäminen Barnahus-hankkeessa on osoittanut työn merkityksellisyyden. Työn jatkokehittäminen ja juurruttaminen ovat vielä kesken. Työn tueksi tarvitaan kansallista yhtenäisyyttä muun muassa tiedonkeruun ja tilastoinnin osalta. Nämä tukevat päätöksentekoa ja työn suuntaamista tarkoituksenmukaisesti. Barnahus-hankkeen osalta työn tukeminen jatkuu osin vuoteen 2025 saakka.

Loppusanat

Seksuaaliväkivallan uhrien tutkiminen on keskitetty Seri-tukikeskuksiin, joita vuoden 2023 loppuun mennessä toimii Suomessa 25 paikkakunnalla. Ajantasainen lista yhteystietoineen on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sivuilla (www.thl.fi/seri).

Seri-tukikeskuksissa tutkitaan, tuetaan ja autetaan kaikkia 16 vuotta täyttäneitä seksuaaliväkivaltaa kokeneita. Vakiintuneen käytännön mukaan Suomessa lastensairaalat hoitavat kaikki lapset 16 ikävuoteen asti. Tämän vuoksi 16 vuoden ikäraja otettiin käyttöön ensimmäistä Seri-tukikeskusta perustettaessa. Konsultaatio- ja tutkimusapua tarjotaan kuitenkin lastensairaaloille nuorten seksuaaliväkivaltaa kokeneiden oikeuslääketieteellisissä tutkimuksissa.

Seri-tukikeskuksissa oikeuslääketieteellisten tutkimusten tekemisen osaaminen on vahvaa, koska tutkittavia on huomattavasti enemmän kuin yleispäivystyksissä. Asiakkaiden jatkohoidon koordinointi ja siitä huolehtiminen on Seri-tukikeskuksissa keskitetty seri-kätilöille tai sairaanhoitajille. Kynnys hakeutua tutkimuksiin ja avun piiriin saattaa olla matalampi, kun palvelua tarjotaan asiaan erikoistuneessa paikassa. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen sekä poikien ja miesten tavoittaminen on ollut vähäistä, samoin maahanmuuttajataustaisten nuorten. Seksuaaliväkivallan uhrien auttamiseen erikoistunut, luotettava paikka voi madaltaa avun piiriin hakeutumista.

Seri-tukikeskuksia on avattu vuodesta 2017 alkaen. Ensin yliopistollisiin keskussairaaloihin ja sen jälkeen kunkin keskussairaalan erva- (nykyään yta) alueille väestömäärän ja etäisyyksien mukaisesti. Alusta alkaen Seri-tukikeskukset ovat hoitaneet kaikkia sukupuolia, vaikka enemmistö asiakkaista, yli 90 %, on naisia. Palvelu on aina myös kaikille maksutonta.

Keskustelua on käyty Seri-tukikeskuksen ikärajasta. Tulisiko Seri-tukikeskuksissa hoitaa myös nuoria, alle 16-vuotiaita. Nuoruusikäisten 13–18-vuotiaiden erityistarpeet tunnistetaan ja hoitamiseen saattaa olla Seri-tukikeskuksessa valmiuksia jopa useammin kuin lastensairaaloissa. Tuleekin pohtia, voiko palveluntuottajan sisäisillä resurssien siirroilla lasten toimialalta gynekologiaan parantaa nuorten seksuaaliväkivaltaa kokeneiden palvelujen saavutettavuutta ja laatua sekä hoidon jatkuvuutta. Joissain Seri-tukikeskuksissa on tukikeskuksen ikärajaa laskettu 13 ikävuoteen. Asiaa kannattaa harkita ja selvittää kaikissa Seri-tukikeskuksissa, jotta nuoret, jotka elävät merkittävää psykososiaalisen kehityksen vaihetta, voisivat saada parhaan mahdollisen hoidon ja toipua kokemastaan seksuaaliväkivallasta.

Lähdeluettelo

Barnahus-hankkeen internetsivusto.

<https://barnahus.fi/>

viitattu 30.5.2023

Barnahus-hankkeen internetsivusto, terapeutit hoitomallit.

<https://barnahus.fi/terapeutit-hoitomallit/cftsi-hoitomalli/>

viitattu 30.5.2023

Bildjuschkin, K.(toim.) *Seksuaaliväkivaltaa kokeneen psykososiaalisen tuen jatkoahoito*, HUS Seri-tu-
kikeskuksen malli. THL 2021

Committee on the Rights of the Child: *Concluding observations on the combined fifth and sixth re-
ports of Finland.*

https://um.fi/documents/35732/0/CRC_C_FIN_CO_5-6_52903_E+%283%29.pdf/9f19613d-5f18-4e33-cd8f-e06e60a5f1c1?t=1685706415853

Viitattu 16.6.2023

Forsell, M. *Lasten ja nuorten mielenterveysperusteinen tutkimus ja hoito 2020*. Tilastoraportti
21/2022. THL 3.6.2022

Istanbulin sopimus. *Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväki-
vallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi*. Ratifioitu Helsingissä 1.8.2015 (laki 375/2015, valtioneuvos-
ton asetus 770/2015)

<https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2015/20150053#idp446191424>

Seksuaalirikoslaki (8.7.2022/723).

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L20>

viitattu 30.3.2023

Vahva ja välittävä Suomi: Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma.

[https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165042/Paaministeri-Petteri-Orpon-halli-
tuksen-ohjelma-20062023.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165042/Paaministeri-Petteri-Orpon-halli-
tuksen-ohjelma-20062023.pdf?sequence=1&isAllowed=y)